

ThLic. David Bouma, Th.D.

„Není tady. Byl vzkříšen.“

Ježíšovo zmrtvýchvstání v biblickém, fundamentálněteologickém
a systematickém pohledu u Hansjürgena Verweyena,
Hanse Kesslera, Josepha Ratzingera a Klause Bergera

Oponentský posudok habilitačnej práce

Práca Dr. Bouma sa zaoberá Ježíšovým zmrtvýchvstaním a spôsobom, akým je táto téma zachytená v bádani popredných teológov posledných približne 50 rokov. Zmrtvýchvstanie ako centrálna realita kresťanskej viery je výzvou pre každú generáciu, ktorá sa s ňou musí nanovo vysporiadať a hľadať poctivé odpovede, čím sa koná zásade *fides quaerens intellectum*. Z tohoto hľadiska i práca Dr. Bouma nielen skúma prístup velikánov 20. storočia, ale jeho vlastná reflexia odhaľuje význam tejto viery v súčasnom svete, čím Dr. Bouma veľmi rýchlo presvedča, že sa neuspokojí s (lacnou?) historickou perspektívou, ale svoj prístup profiluje ako teologický.

Predložená práca je výsledkom dlhodobého záujmu o tému zmrtvýchvstania, dôslednej výskumnej činnosti a kritického vysporiadania sa s primárnou i sekundárnou literatúrou. Prínos teológov (Hansjürgen Verweyen, Hans Kessler, Joseph Ratzinger, Klaus Berger) a ich diela pre českú teologickú scénu je daný nielen ich prominentým postavením v súčasnom teologickom diskurze, ale v tomto prípade aj geografickou, spoločenskou a kultúrnou blízkosťou českého a nemeckého prostredia, a preto voľbu témy (zmrtvýchvstanie) a perspektívy (konkrétni autori a ich náhľad na tému) možno považovať za veľmi vhodnú.

Práca je štrukturovaná do piatich kapitol. Krátky úvod vysvetľuje tému, zvolenú metodológiu a stanovuje ciele výskumu. Nie je to iba snaha nájsť odpoveď každého analyzovaného autora ako jednotlivca na otázky: „Co mysleli první křesťané svým tvrzením o Ježíšově vzkříšení? Jak se první křesťané dozvěděli o Ježíšově zmrtvýchvstání? Jak přispělo vzkříšení ukřižovaného Ježíše k definitivnímu sebezjevení trojosobového Boha? Jakým způsobem můžeme legitimovat a rozvíjet velikonoční víru dnes?“ (str. 9), ale umožniť medzi týmito autormi teologický dialóg a vzájomnú konfrontáciu. Dr. Bouma vytvoril zo skúmaných autorov symbolické dvojčky: H. Verweyen a K. Berger stojaci na opačných stranách teologického spektra tvoria prvý pár. V názorovom strede sa nachádzajú H. Kessler a J. Ratzinger, ktorí tvoria druhý pár. Rozdiel medzi jednotlivými autormi nie je definovaný iba ich teologickou pozíciou, ale aj spôsobom, akým danú tému uchopujú (Verweyen a Kessler ako fundamentálni teológovia, Ratzinger ako dogmatik, Berger ako exegéta a novozákoník).

Jadro práce tvoria štyri kapitoly venované jednotlivým skúmaným autorom. Verweyen ako *enfant terrible* katolíckej teológie pokladá zmŕtvychvstanie za obsolentný moment pre pochopenie života a smrti Ježiša Krista. Naopak, už samotný život, činnosť a hlásanie pozemského Ježiša ponúkajú interpretačný kľúč, vďaka ktorému má i dnešný človek prístup k životu viery. Významný posun vidieť v práci H. Kesslera, ktorý zmŕtvychvstanie vníma ako podmienku *sine qua non* pre vysvetlenie Ježišovej smrti. Prínosom tejto perspektívy je dôraz na trinitárny a eschatologický rozmer zmŕtvychvstania. Ratzinger vo svojej metodológii kontextualizuje svedectvo Písma do živej tradície Cirkvi, kde texty vznikajú a dostávajú plný zmysel. Okrem duše, vzkriesenie znamená aj spásu matérie a telesnosti, a preto má i eschatologický rozmer a zjavuje tajomstvo vzťahu medzi Otcom a Synom. Novozákoník Berger stojí na opačnej strane spektra a ako nikto iný zastáva historicitu prázdneho hrobu. Spolu s povetkonočnými zjaveniami ho pokladá za nepostrádateľný element pre kontinuitu viery v Ježiša z obdobia jeho verejného účinkovania. Takto predstavené pozície štyroch skúmaných autorov sú zhrnuté v poslednej, piatej kapitole, ktorá končí podnetnou reflexiou o význame veľkonočnej viery, kríža a zmŕtvychvstania.

Vzhľadom na deklarovany cíel „nechat návrhy týchto čtyř výrazně profilovaných osobností pokoncilní teologie mezi sebou kriticky a dialogicky komunikovat“ (str. 2) prekvapí fakt, že napr. v kapitole 4. venovanej Bergerovi sa meno Ratzinger nespomína vôbec a meno Kessler iba raz (pozn. 392). Lepšie na tom nie je ani Verweyen (jeden výskyt v pozn. 392), hoci by mal s Bergerom tvoriť dvojicu, ktorá má vstúpiť do kritického dialógu (str. 7-8). Obdobná situácia platí aj na opačnej strane a meno Berger sa nevyskytuje v kapitole venovanej Verweyenovi ale ani v tých, ktoré sú venované Kesslerovi a Ratzingerovi. Personálna indiferencia oboch autorov, teda Verweyena a Bergera (porov. „Osobně jsem se Klause Bergera kdysi ptal, zda freiburského kolegu zná, a on odpověděl negativně. Stejnou odpověď bychom jistě mohli očekávat i z opačné strany. Není divu; jak čtenář uvidí, přístupy obou teologů jsou natolik odlišné, že kontrastnější nelze zřejmě ani vymyslet“, str. 9) tak pretrváva i na mieste (v predloženej práci), kde by sa ich konfrontácia vo viac rozvinutej forme očakávala.

Najväčším prínosom predloženej práce je jasná metodológia, precíznosť pri prechode z historického skúmania do teológie a následné vyvodenie teologických dôsledkov. Dr. Bouma jasne a presvedčivo predstavil náuku štyroch významných teológov ako prizmu cez ktorú môžeme lepšie spoznať nie moderných autorov ako takých, ale vidieť relevanciu zmŕtvychvstania pre život viery. Prácu odporúčam na prijatie.

Libor Marek, S.T.D., S.S.L.

Sacred Heart Major Seminary
2701 Chicago Boulevard
Detroit, Michigan 48206
(313) 883-8500